

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 27. april 2023
Kontor: Kontoret for Organiseret
Kriminalitet
Sagsbeh: Anna Michelsen
Sagsnr.: 2023-0030-8645
Dok.: 2795161

Besvarelse af spørgsmål nr. 526 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 526 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 30. marts 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Kofod (DF).

Peter Hummelgaard

/

Niklas V. Johansen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 526 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for, i hvor mange sager anklagemyndigheden har nedlagt påstand om strafskærkelse efter straffelovens §§ 81 a og 81 b, hvor anklagemyndigheden ikke har fået medhold heri, og vil ministeren redegøre nærmere for, hvilke momenter i disse sager, der lægges til grund af retten for, at strafskærkelse efter §§ 81 a og 81 b ikke har kunne finde anvendelse, selvom anklagemyndigheden har påstået det? Vil ministeren endvidere oversende relevante sager, der afspejler den nuværende retspraksis for begrænsningerne af anvendelsesområdet for straffelovens §§ 81 a og 81 b?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”1. Rigsadvokaten har undersøgt mulighederne for at trække oplysninger fra politiets sagsstyringssystem (POLSAS) om antallet af sager, hvor anklagemyndigheden har nedlagt påstand om strafskærkelse efter straffelovens § 81 a eller § 81 b, og hvor anklagemyndigheden ikke har fået medhold heri.

POLSAS er et journaliserings- og sagsstyringssystem, der er opbygget således, at der journaliseres på et journalnummer, som knytter sig til en eller flere lovovertrædelser. For hvert journalnummer registreres en gerningskode. I forbindelse med sagens afslutning registreres en afgørelsestype, som angiver straffesagens resultat.

POLSAS vil således kunne bruges som et redskab til at oplyse bl.a., hvor mange anmeldelser eller afgørelser der vedrører en given lovovertrædelse. Det vil derimod ikke uden videre være muligt at trække data af mere detaljeret karakter, f.eks. påstande om strafskærkelse efter straffelovens § 81 a eller § 81 b.

Det er derfor ikke muligt ved elektronisk udtræk fra POLSAS at tilvejebringe de ønskede oplysninger. Det vil således forudsætte en meget omfattende manuel gennemgang af et meget stort antal sager, hvis de ønskede oplysninger skal tilvejebringes.

2. Rigsadvokaten kan oplyse, at anvendelsesområdet for straffelovens § 81 a blev udvidet ved lov nr. 672 af 8. juni 2017, idet bestemmelsen blev udvidet til også at finde anvendelse i tilfælde, hvor der ikke er en verserende konflikt mellem grupper af personer, hvor der anvendes skydevåben mv. eller begås brandstiftelse, men hvor de pågældende overtrædelser er egnede

til at fremkalde en sådan konflikt. Ved samme lov blev straffelovens § 192 a om overtrædelse af våbenlovgivningen under særligt skærpende omstændigheder indføjet i opregningen af bestemmelser i § 81 a, stk. 1, ligesom straffelovens § 81 b blev indsat.

Rigsadvokaten har til brug for besvarelsen indhentet et bidrag fra Statsadvokaten i Viborg, Statsadvokaten i København og Statsadvokaten for Særlig Kriminalitet, der har foretaget høringer af Østjyllands Politi, Fyns Politi, Københavns Politi og National enhed for Særlig Kriminalitet med henblik på at indhente erfaringer fra embederne med tilfælde eller situationer, hvor det typisk er vanskeligt at løfte bevisbyrden for, at straffelovens §§ 81 a eller b skal finde anvendelse.

Rigsadvokaten kan på den baggrund oplyse, at det er anklagemyndighedens umiddelbare opfattelse, at lovændringen i 2017 medførte en lempelse af beviskravene i § 81 a, idet det efter lovændringen er tilstrækkeligt, at hændelsen er egnet til at fremkalde en konflikt.

Det er dog – uanset lovændringen – i praksis vanskeligere at løfte bevisbyrden for, at der skal ske straffeskærpelse efter § 81 a, når konflikten vedrører mindre etablerede eller løst strukturerede grupper af personer. Som eksempel herpå kan nævnes tilfælde, hvor (en af) parterne i konflikten ikke er en bande eller rockergruppe, som monitoreres af politiet, men derimod et løst kriminelt netværk eller lignende. Dette gør sig særligt gældende i sager, hvor den rejste tiltale vedrører forhold, som ikke har baggrund i en allerede eksisterende konflikt mellem grupper af personer, men som alene er egnet til at fremkalde en sådan konflikt mellem de relevante grupperinger.

Hvorvidt det fornødne bevisgrundlag for straffeskærpelse efter § 81 a kan tilvejebringes, vil dog altid bero på konkrete omstændigheder, der typisk ikke har direkte forbindelse til selve de strafbare forhold i sagen.

Herudover kan bevisførelsen vanskeliggøres, hvis den tiltalte afviser at have et tilhørsforhold til den gruppering, som politiet vurderer, at den pågældende er tilknyttet.

Rigsadvokaten kan som eksempel på en sag, hvor anklagemyndigheden ikke fik medhold i en påstand om straffeskærpelse efter straffelovens § 81 a, henvise til Vestre Landsrets dom af 2. september 2019 trykt i Tidsskrift for Kriminalret 2019, s. 1450. I sagen blev den tiltalte idømt 7 måneders fængsel for vold efter straffelovens § 245, stk. 1, jf. § 247, stk. 1, jf. til dels § 21. Landsretten fandt det ikke bevist, at forholdet havde baggrund i eller var starten på en bandekonflikt, og forholdet blev derfor

ikke henført under straffelovens § 81 a. Landsretten lagde blandt andet vægt på, at politiets vurdering af, at tiltalte var medlem af eller tilknyttet Trillegårdsgruppen, i al væsentlighed var baseret på lukkede kilder, der ikke under sagen kunne forklares nærmere om. Landsretten lagde desuden efter bevisførelsen til grund, at der ikke verserede en konflikt mellem de to grupperinger på gerningstidspunktet.

Når der bortses fra de bevismæssige udfordringer i relation til løsere grupperinger eller konflikter, er der således efter anklagemyndighedens opfattelse ikke generelle vanskeligheder forbundet med bevisførelsen i sager omfattet af straffelovens § 81 a.

Rigsadvokaten kan for så vidt angår straffelovens § 81 b oplyse, at der efter anklagemyndighedens opfattelse ikke er generelle bevismæssige vanskeligheder forbundet med anvendelsen heraf.”